

Bedre koordinert tilbud til utsatte barn og unge

FFO 22.04.10

Områder som skal vurderes

1. Gjennomgå dagens muligheter for og krav til samarbeid og samordning både mellom kommunale tjenester og mellom kommunale og statlige tjenester.
2. Vurdere hvordan tjenestene kan organiseres på en måte som gjør at barn og foreldre opplever at det er «en dør inn» når de trenger hjelp fra flere tjenester. Utvalget skal vurdere strukturer utover dagens organisering.
 - Hvordan kan samarbeidet organiseres for at en instans skal ha koordineringsansvaret
 - Hvordan oppnå forankring av forpliktende samarbeid både på politisk og administrativt nivå
 - Hvordan kan samarbeid og samordning ivaretas i små kommuner.

3. Vurdere hvordan plikten til samarbeid kan nedfelles i lovverket og hvordan de ulike lovene må harmoniseres på dette området.
4. Gjennomgå dagens lov- og regelverk på området, herunder spørsmålet om hvordan taushetsplikten praktiseres.
 - Foreslå eventuelle lovendringer i tråd med hovedmålsettingen

5. Gjennomgå rutiner og eventuelle økonomiske hindringer for samarbeid
 - Foreslå eventuelle endringer
6. Vurdere økonomiske og administrative konsekvenser for utvalgets tilrådinger. Minst ett av endringsforslagene skal bygge på forutsetningen om uendret eller redusert bruk av ressurser.

Det etableres en referansegruppe for utvalget som skal bestå av representanter fra de mest berørte departementer.

Hva vet vi om "problemet"?

- 4% av de under 17 mottar tjenester fra barnevernet
- 8% av barn/ungdom har behov for hjelp for psykiske vansker
- 7.2% av grunnskoleelevene har spesialundervisning etter enkeltvedtak
- 1/3 av elevene i videregående skole dropper ut

Mangelfull koordinering

– mer enn ”irritasjonsmoment”

- Ekstra slitasje for barn og foreldre å måtte gjenta sin historie for nye hjelpere.
- Brudd i overganger skaper diskontinuitet
- Nyttan av hjelp fra en instans kan være uløselig koblet til at andre gjør sin del av jobben samtidig

Hva vet vi om problemet?

- Koordineringssvikt – vanskelig å kvantifisere.
- Undersøkelser viser at tjenestemottagere har rimelig stor grad av tilfredshet med den enkelte tjeneste, men mindre fornøyd med hvordan de "henger sammen"

- De med psykososiale vansker mest utsatt for koordineringssvikt
- Foreligger kritiske tilsynsrapporter
- IP-brukere mer fornøyd enn de uten
- Større tilfredshet med koordinering i små enn store kommuner
- Særskilt spenningsnivå internt i barnevernet og barnevern-BUP?

- Mange ildsjeler i praksisfeltet. Skjer mye positivt med hensyn til organisatoriske løsninger for å fremme samordnet tilbud.
- To-nivåmodellen i mange kommuner gir koordineringsutfordringer.

Faktorer som hemmer og fremmer samordning

- Styring, ledelse og rutiner.
- Samlokalisering og organisatoriske løsninger
- Juridiske rammer
- Kunnskap og kompetanse
- Kulturforskjeller og ubalanse med hensyn til makt'
- Finansieringssystem og kapasitet

Finnes ikke enkle universelle grep

- 15 prioriterte forslag

Noen må ha koordineringsansvaret

- Individuell plan som koordineringsverktøy må allmengjøres ved å forankres i opplærings- og barnehagelov.
- Rett til personlig koordinator for alle IP-mottagere. Rollen må defineres ved tydeliggjøring av ansvar og myndighet.

Utvalget mener at Forskrift om Individuell plan må styrkes gjennom følgende presiseringer:

- Alle mottakere av individuell plan skal ha rett til å få oppnevnt en personlig koordinator. Den personlige koordinator er fortrinnsvis tjenestemottakers saksbehandler i en av de involverte hjelpeinstanser.

- Det er et kommunalt ansvar å utpeke personlig koordinator. Personlig koordinator kan være ansatt på annet forvaltningsnivå dersom det er enighet om at dette er mest hensiktsmessig (f.eks. i poliklinikk for psykisk helse barn og unge eller i Oppfølgingstjenesten i fylkeskommunen).

- Tjenestemottaker kan bestemme at alle henvendelser til og fra hjelpeapparatet skal håndteres av koordinator på tjenestemottakers vegne.
- Personlig koordinator skal ha rett til å få relevante opplysninger fra andre hjelpeinstanser innen bestemte frister. Det forutsettes etablert samtykke til informasjonsutveksling fra tjenestemottaker.

- Personlig koordinator skal automatisk motta informasjon fra andre tjenesteytere om forhold som endringer i tjenestetilbudet til den enkelte, planlagte/ikke planlagte brudd i relasjon til tjenestemottaker, og skifte av saksbehandlere.
- Personlig koordinator skal være lett tilgjengelig for henvendelser fra tjenestemottaker.

- Personlig koordinator skal være forpliktet til å bistå tjenestemottaker i utforming av søknader og klager til andre tjenesteytere.
- Tjenestemottaker skal ha rett til en årlig evalueringssamtale med personlig koordinator.
- Tjenestemottaker skal ha rett til kvalifisert tolk dersom vedkommende ønsker dette.

Supplerende tiltak

Utvalget mener berørte departementer må ta et større ansvar for å understøtte at det sikres bedre kvalitet i arbeidet med individuell plan. Videre må det etter utvalgets vurdering treffes tiltak for å sikre likebehandling med hensyn til hvem som omfattes av ordningen med individuell plan:

- I dag er det for tilfeldig hvilken kompetanse personer som har ansvar for arbeidet med individuell plan besitter. Utvalget forutsetter at det utvikles et veiledningsverktøy for personlige koordinatorene. Sentrale temaer vil her være kunnskap om de ulike hjelpeinstansers plikter og tjenester og individuell plan som verktøy.

- I merknader til Forskrift om individuell plan må det presiseres tydeligere hvem som har rett til slike planer. I dagens regelverk heter det at det er tjenestemottakere med behov for «langvarige og koordinerte tjenester». Dette er etter utvalgets vurdering for skjønnsbasert, og gir utilfredsstillende lav forutsigbarhet for tjenestemottakere og tjenesteytere om rettigheter og plikter.

- Det må legges til rette for at etablering og endring av individuell plan kan skje mest mulig ubyråkratisk, fortrinnsvis etter godkjent mal som støtte i utarbeidelsen, med tanke på effektiv bruk av tid og ressurser. Utvalget er kjent med at det eksisterer elektroniske verktøy for administrasjon av individuell plan, og at disse er tatt i bruk i enkelte kommuner. Utvalget mener det er et statlig ansvar å medvirke til at slike løsninger blir bedre kjent, standardisert, anvendt og videreutviklet.
- Det må fastsettes en norm for anbefalt antall tjenestemottakere per koordinator.

Barn og unge må få hjelp for psykiske vansker der de bor

- Kommunal plikt til å etablere psykisk helsetilbud i kommunehelseloven.
- Handlingsplan for styrket psykologtjeneste i kommunene.

Barn med risiko for å utvikle store problemer må fanges opp tidlig

- Obligatoriske kartlegginger av barns sosiale, emosjonelle og adferdsmessige utvikling

Forenkling av lovverk

- Sosialtjenestelovens resterende del, kommunehelsetjenesteloven og eventuelt barnevernloven etableres som ett felles lovverk

Samarbeid mellom barnevern og barne-og ungdomspsykiatrien

- Felles institusjoner for å håndtere gråsonetilfeller
- 4 forslag til lovendringer
 - Krav til samarbeidsavtaler mellom helseforetak og barnevern
 - Plikt for BUP til å motta pasienter etter vedtak i Fylkesnemnd
 - Tvisteløsningsorgan
 - Plikt for BUP til å ha døgnplasser for barn under 13 år, og 365 dagers åpningstid.

Barnevernet må avstigmatiseres

- Barnevernsloven som rettighetslov inn i formålsbestemmelsen

Øvrig

- Gjennomgang av refusjonstakster for BUP
- Forenklet henvisningsadgang til BUP
- Gjennomgang av taushetspliktsbestemmelsene

